

LJETO KOJEG NIJE BILO

Za našeg barba Ivu Sydney je drugi dom, ali kad je pomislio kako će nakon dva oceana konačno dva mjeseca nevino guštati u australskom ljetu, Posejdon ga je podsjetio zašto se za većinu (normalnih) Australaca jedrenje uglavnom svodi na klupske regate s piknikom

napisao i snimio Ivo Orlić

Sad kad smo se konačno nakon 25.000 milja mora domogli Australije, morao bih se osjećati kao doma, mislio sam. Tu su mi obitelj i prijatelji, poveći broj godina proveo sam na tom najmanjem kontinentu, a opet, kad pogledam s morske strane, atmosfera i nije baš domaćinska. Hoću reći, s jedriličarskog motrišta, a nama je na stranicama *Mora* ono ipak najvažnije, stvari stoje poprilično drugačije negoli u drugim krajevima svijeta, da o Jadranu i mom Puntu ne govorimo.

Ni ljudi, ni brodova

Zapravo, od prvih susreta s australskim uzmorjem pratio me neki čudan osjećaj. To je zemlja s puno prekrasnih

pješčanih plaža, za naše hrvatske prilike dugih toliko da im nema kraja, što se da zaključiti i iz njihovih imena – “90 mile beach”, “7 mile beach”...

Kad god bih s obitelji odlazio na godišnji odmor na takve plaže, uvijek me čudila činjenica da su – poluprazne. Na plaži od primjerice 10 km tek se tu i tamo vidi koji čovjek, osim naravno na plažama koje su neposredno blizu gradova. Poznata Bondi beach uvijek je puna, i zimi i ljeti, ali ostale su puste, prazne. Jednako je, ako ne i gore, s brodovima! Koji je to vrag s Australcima, pitao sam se u početku iznenađeno, dok još nisam poznao ljude, more i obalu. A učio sam polako, od turističkog opserviranja do turboregatanja, o čemu ste mogli čitati u reportaži s

regate Sydney to Hobart. Za one koji je nisu pročitali, tek da podsjetim: časno smo odustali, jer mi je Tasmansko more morskomo bolesti desetkovalo posadu, sve same iskusne jedriličare. Ovaj put evo nešto za drage mi domaće “đitaše”, hoću reći one koji hvale more, ali se gušta radi brodom ipak više drže kraja. Baš tako sam i ja namjeravao jedriti uz obalu Australije, ali nije trebalo dugo da me Posejdon iz predmeta “jedrenje u Australiji” pošalje na popravni. A nije da baš nisam znao gdje se nalazim.

Dan gnjeva

Prošle smo godine bili s prijateljima na godišnjem odmoru u jednom ljetovalištu koje je nekih 150 km sjeverno

od Sydneya. Plaža se zove McMaster beach. Kao i obično za naše godišnje odmore, koje provodimo s prijateljima iz Sydneya, a to su sve naši Zagrepčani, mahom bivši končarevci, iznajmili smo kuću s nekoliko apartmana i velikom terasom s pogledom na plažu. Naravno da sam priželjkivao kakvo jedro u pustoj uvalici, sve dok se jednog popodneva nebo nije naoblačilo i za tili čas se sručilo na zemlju – tako je žestoko počelo puhati da je kuća sva podrhtavala. Imao sam osjećaj da će odletjeti u more i da će se prekrasni veliki prozori razletjeti od silnog pritiska, uskoro je počeo i pljusak, valovi su se podigli i more zaprašilo – slika je odavala dojam sudnjeg dana. Sve mi je u tren postalo jasno. Tko bi smio sidriti pred ogromnom

Australsko nebo ne odlikuju samo neobične boje nego krije neobične fenomene: na slici gore je cilindrični oblak, a pijavica se ovaj put nije dala uhvatiti u objektiv

pješčanom plažom kad se golemi dugački valovi što nadiru s oceana nailazeći na relativno plitko dno pretvaraju u praktički neprobojan zid kratkih strmih rolada vode, a prva sigurna luka udaljena je 50 milja!

No, *Fiu* ne bi bio *Fiu* kad se ne bi okušao i u abnormalnim situacijama, a njih ovog ljeta nije nedostajalo. Od studenog do kraja veljače – koliko traje australsko ljeto – jedreći u vodama zemlje klokana doživio sam toliko nevera i drugih vremenskih neugoda da mi više ne pada na pamet prezirati one što se drže zaljeva i jedrenje ograničavaju na pristojne klupske regate i piknike po okolnim uvalama.

Ujutro idila, nevečer pakao

U ovih nekoliko mjeseci i brod i ljudi na njemu napatili su se puno više nego za cijelog putovanja od Punta do Sydneya preko dva oceana. Jedrenje u zoni pasatnih vjetrova s blagom tropskom klimom je milina u odnosu na ono što se može očekivati u Australiji, i to ljeti, a zima je još puno gora.

Istini za volju, ovo je ljeto bilo jako neobično, u tome se svi slažu, zapravo kao da ga nije ni bilo. Stalno su nailazile neke nevere, kiše, hladni južni vjetrovi, gotovo da i nije

bilo pravog ljetnog dana, ili da ne pretjerujemo – dovoljno takvih dana u nizu da se zrak pošteno zgrije pa da se čovjek uželi kupanja.

Ipak, tijekom siječnja i veljače s prijateljima i članovima obitelji puno sam jedrio duž obala Australije. Išli smo na kraća jedrenja oko Sydneya ili najčešće na jug prema zaljevima Jarvis i Batman's Bay. I često se događalo da bismo iz Sydneya izašli s dobrim vjetrom, koji bi se do večeri pretvorio u paklenu vjetrošinu.

Jednom takvom zgodom sredinom siječnja, kad sam s desetak prijatelja jedrio prema zaljevu koji je samo 70-ak milja južno od Sydneya, vjetar se promijenio sigurno pet-šest puta tijekom popodneva – od jakog sjeveroistočnjaka do zapadnjaka i na kraju, samo koju milju pred Jarvis Bayom, kad je već bio mrkli mrak, u jako jugo, ravno nama u nos.

Cilindri i pijavice

Tog dana doživjeli smo i jedan rijedak fenomen, karakterističan za Australiju – cilindrični oblak koji se kao dugačka cijev razvija iznad obale i polako širi i putuje prema moru. Impresivna slika, o kojoj bi vam jamačno lijepo znao pripovijedati šjor Marko Vučetić, glavni meteorolog *Mora*.

Oblak se počeo razvijati iznad Wollongonga, grada pedesetak km južno od Sydneya, baš u vrijeme kad smo mi jedrili u tom području. Na brodu nitko dotad nije vidio ništa slično. Puhalo je najprije iz sjevernih smjerova, a kad se oblak proširio i prošao preko nas, vjetar je

nakratko stao, a zatim okrenuo na zapadnjak, da bi uskoro opet počeo puhati sa sjeverozapada.

Promatrati taj dugački cilindrični oblak, najprije kako se formira iznad obale pa postaje sve deblji i dulji, bio je jedinstven doživljaj. Mnogo češći i neugodniji fenomen u australskim vodama su morske pijavice ili kako ih ovdje zovu – *water spouts*. Pojave se niotkud čak i za relativno mirnog vremena. Ja sam ih vidio u nekoliko navrata samo nekoliko milja od broda. Srećom, ni jedna nije krenula prema meni, ali pričao sam s ljudima koji su bili u njoj brodom i preživjeli. Kao i kod nas, pijavice imaju relativno mali promjer i čovjek treba imati veliku pegulu da prođe baš preko vašeg broda. Kažu da je to kao da preko vas prolazi teretni vlak brzinom 200 milja na sat! Jedino što se u tom slučaju može napraviti je skinuti sva jedra i opremu s palube, skloniti se u kabinu, hermetički zatvoriti sve otvore na brodu i čekati da vrag prođe. Pobjeći od pijavice je teško, jer je njena putanja kao i u većine ciklona manje-više nepredvidiva. Stoga kada bismo na horizontu opazili pijavicu, samo smo nastavljali jedriti prijašnjim kursom. Da je slučajno krenula prema brodu, vjerojatno bismo pokušali pobjeći u suprotnom smjeru, što naravno nije garancija uspjeha, ali je ipak bolje nego sjediti i čekati da prođe preko vas.

Vražja posla

Da se vratimo našem cilindričnom oblaku i jedrenju prema Jarvis Bayu. Kad je oblak prešao preko nas, vjetar se trenutno smirio i promijenio smjer više na NW, što

nam je još uvijek odgovaralo jer smo mi vozili na jug. Ali veselje nije dugo trajalo. Negdje pred sumrak vjetar je počeo okretati na južin i jačati. Ostalo nam je još samo desetak milja do cilja, ali nikako da ga se dočepamo. Puhalo je sve jače, valovi su rasli i naše je napredovanje postajalo sve sporije i napornije.

Oko 10 navečer, kad smo bili samo nekoliko milja do ulaza u zaljev, vjetar je već puhao preko 35 čv., a valovi su narasli viši od dva metra. U to vrijeme moji “hrabri” prijatelji ispovaljali su već sve što su mogli i mrtvi umorni spavali u kabinama ili se previjali od muke, zacijelo misleći kako bi lijepo bilo da su krenuli autom prema određitu naše plovidbe.

Sam sam u kokpitu, mrkli je mrak, morska prašina i pjena svuda oko mene, zvižduk vjetra u konopima. Gdje smo, koliko je još do obale? Na ulazu u Jarvis Bay je veliki svjetionik, ali ga još ne vidimo – pokrivaju ga visoke litice obližnjeg rta. Povremeno provirujem u kabinu da pogledam naš položaj na elektronskoj karti notebooka, koji je pričvršćen na nautičkom stolu i srećom još dobro radi. Što bih bez tog zlatnog pomagala? Navigacija u ovakvim uvjetima bila bi gotovo nemoguća. I danju je ponekad teško odrediti položaj broda čak i kad ste uz obalu, pogotovo ako je riječ o području gdje prije niste bili, a noću, još ako ima malo svjetionika kao što je slučaj s australskom obalom, određivanje položaja je gotovo nemoguće po ovakvom vremenu. Jake struje, valovi, vjetar u provu, zanašanje... tu ni elektronska navigacija ne bi puno pomogla čak i da imam nekog u kabini da je vodi.

Sušenje u zavjetrini čista je idila, ako ste noć prije proveli boreći se sa zlom čudi oceana

Kad se sve zbroji ovo astralsko ljeto najugodnije je bilo provesti bordizavajući u predvorju Sydneya

Jedini lijek bio bi povlačenje i uplovljavanje u neku sigurnu luku, u našem slučaju Wollongong, koji je 30 nautičkih milja sjevernije i pored kojeg smo prošli prije tri-četiri sata. Ako bog da i sreća junačka, povlačenja neće biti, sada kad smo nekoliko milja do ulaza.

Jedro kad se para

Vjetar je i dalje pojačavao i po svim regulama vrijeme je bilo da se spusti glavno jedro i nastavi samo na flok i motor prema ulazu u zaljev, ali nisam imao koga pozvati na palubu da mi pomogne oko spuštanja jedra.

I dok sam razmišljao o tome bi li pametnije bilo okrenuti brod i vratiti se niz vjetar tridesetak milja prema Wollongongu, čujem kako jedro lamata negdje pri vrhu jarbola. Pogledam gore i sledim se – jedro se para i trga od jarbola, a jak vjetar lamata njime sve većom snagom. Upalio sam reflektor na prvom križu, popustio odmah podigač jedra i pokušao ga spustiti, ali ne ide dolje bez povlačenja – trebao je netko poći na palubu i povući ga dolje...

Saša Kovač (22), sin naših prijatelja i najmlađi u posadi, bio je najspremniji za akciju. Lamatanje jedra ga je probudilo i zamolio sam ga da na brzinu stavi odijelo, pojas za spašavanje i sigurnosnu vrpцу te ode do jarbola i povuče jedro. Dok je on došao do jarbola, mnogi klizači glavnog jedra su se već potrgali i jedro je velikim djelom već bilo u moru ili omotano oko jarbola. Ne baš zavidna situacija.

Fiu je divljao na velikim valovima, pa nije bio nimalo jednostavan posao držati se ne palubi i izvlačiti jedro iz mora. Mislim da će Saša zauvijek zapamtiti taj trenutak, a i njegova mati Vesna, koja je u salonu slušala što se događa na palubi i strepila za sigurnost sina. Nakon

nekih pola sata borbe s morem i vjetrom naše je potrgano jedro bilo konačno skupljeno i zgurano u salon! Ponoć se približavala, mi smo ipak bili sve bliže obali, posada je bila na nogama, ali još uvijek nitko nije bio u stanju proviriti nosom van i svi su se pitali kad ćemo izaći iz ovog pakla. Upalio sam motor i s flokom 4 (predviđeno za jak vjetar) zajedrio prema ulazu u zaljev, a kada smo za nekih sat vremena konačno i ušli u nj, more se smirilo i vjetar posustao. Svi su izašli na palubu i s nestrpljenjem dočekali spuštanje sidra u mirnoj i zaštićenoj uvali. Nakon toplog čaja i ruma počele su priče, a onda i pregledavanje jedra. Čini se da šteta nije velika, jedro je puklo po šavu i dat će se lako zakrpati...

Eto, toliko o dražima jedrenja u Australiji. Tješi me ipak da nije svako ljeto tako loše kao ovo proteklo. U međuvremenu *Fiu* je početkom ožujka doplovio na Novi Zeland s petero članova posade. Na tom putu sam, valjda zbog "utvrđenog gradiva", imao veliku sreću s vremenom i zahvaljujući povoljnim, uglavnom zapadnim i jugozapadnim vjetrovima prešao udaljenost od 1200 nautičkih milja u samo nešto više od sedam dana. No, bilo je i neprilika, ali o tome drugi put. Zasad tek da smo, doplovivši do, što bi rekli naši stari, Njuzeleande, jedrili fjordovima Marlborough Soundsa i sidrili u uvalama u kojima se zadržavao kapetan James Cook na svoja tri putovanja Pacifikom.

Inače, nakon Novog Zelanda krećemo prema Tongi, Fidžiju i Vanuatuu, pa na sjevernu Australiju, a zatim preko Indijskog oceana uz Maldive, Sejšele i druge otoke jedrimo u Crveno more i onda pravac Grčka pa do Jadrana. Ukratko, traži se posada – prvenstvo imaju iskusni jedriličari! Za detaljan plan puta pogledajte naše web stranice: www.fiu-sailing-adventure.com.